

RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON

OTSUS

Vaidlustusaja number	59-24/276296
Otsuse kuupäev	30.04.2024
Vaidlustuskomisjoni liige	Ulvi Reimets
Vaidlustus	Kavepro Kinnisvarateenused OÜ vaidlustus Kadrioru Park riigihankes „Tänavapuude ja haljastuse kastmis- ja väetamisteenus 2 aastaks“ (viitenumber 276296) Kavepro Kinnisvarateenused OÜ pakkumuse tagasilükkamise ja TRent OÜ pakkumuse edukaks tunnistamise otsustele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Kavepro Kinnisvarateenused OÜ, esindaja juhatuse liige Ülle Liivat Hankija, Kadrioru Park, esindaja juhataja Ain Järve Kolmas isik, TRent OÜ, esindaja advokaat Priit Kala
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS¹ § 197 lg 1 p-i 4 ja § 198 lg-te 3 ja 8 alusel

- 1) Jätta Kavepro Kinnisvarateenused OÜ vaidlustus rahuldamata.
- 2) Jätta Kavepro Kinnisvarateenused OÜ tasutud riigilõiv tema enda kanda.
- 3) Mõista Kavepro Kinnisvarateenused OÜ-lt TRent OÜ kasuks välja lepingulise esindaja kulud 800 eurot käibemaksuta.

EDASIKAEBAMISE KORD

Otsuse peale võib esitada kaebuse halduskohtule kümne päeva jooksul otsuse avalikult teatavaks tegemisest arvates (halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1).

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (RHS § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 27.02.2024 avaldas Kadrioru Park (edaspidi Hankija) riigihangete registris avatud hankemenetlusena läbi viidava riigihanke „Tänavapuude ja haljastuse kastmis- ja väetamisteenus 2 aastaks“ (viitenumber 276296) hanketeate.

¹ Riigihangete seadus

Hankija 26.03.2024 käskkirjaga nr 2-3/16 (p 2) on Kavepro Kinnisvarateenused OÜ pakkumus tagasi lükatud ja (p 3) TRent OÜ pakkumus edukaks tunnistatud.

2. 04.04.2024 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Kavepro Kinnisvarateenused OÜ (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija 26.03.2024 otsustele lükata tagasi Vaidlustaja pakkumus ja tunnistada edukaks TRent OÜ pakkumus.

3. Vaidlustuskomisjon teatas 12.04.2024 kirjaga nr 12.2-10/59 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 17.04.2024 ja neile vastamiseks kuni 22.04.2024.

Vaidlustuskomisjoni poolt määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendavad seisukohad Vaidlustaja, teiseks tähtpäevaks seisukohti ei esitatud.

29.04.2024 teatas vaidlustuskomisjon menetlusosalistele, et otsuse avalikult teatavaks tegemise aeg on 30.04.2024.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

4. Vaidlustaja, **Kavepro Kinnisvarateenused OÜ**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

4.1. Hankija lükkas tagasi Vaidlustaja pakkumuse põhjendusega: „*Pakkumus ei vasta alusdokumentides nimetatud tingimustele. Pakkuja ei ole esitanud vastavustingimuste punktis 9 nõutud teenuse osutamise kava.*”

Vaidlustaja esitas teenuse osutamise kava, mis sisaldas järgnevaid lauseid: “*Pakkuja kinnitab, et kehtestab lepingu täitmise ajaks tegevuskorra, mille alusel ta jälgib ja talletab pakkumuses esitatud näitajate täitmist (seire). Pakkuja kinnitab, et tagab ülalnimetatud näitajatega seotud vähese keskkonnamõju.*”

4.2. Hankija kohustus on ebaselge dokumendi kohta selgitust küsida, teada saada, kas ebaselge dokumendi puhul on tegemist sisulise või mittesisulise kõrvalekaldega.

Käesoleval juhul oli hea halduse põhimõtetega vastuolus, et Vaidlustaja pakkumus lükati tagasi ilma, et Hankija oleks kasutanud oma õigust selgitusi saada. Eelnevalt kirjeldatud asjaolude tõttu on Hankija otsus Vaidlustaja pakkumus tagasi lükata ilmne kaalutusviga, meelevaldne.

4.3. Vaidlustaja võttis pakkumuse esitamisega üle kõik tehnilises kirjelduses nimetatud ning kohustub neid tingimusi täitma siis, kui tema pakkumus osutub edukaks. Kui Vaidlustajale oleks antud võimalus teenuse osutamise kava selgitada ja Vaidlustaja oleks selgitanud, et tema teenuse osutamise kava on sama, mis tehnilises kirjelduses on kirjeldatud, siis on täiesti selge, et tegemist on pakkumuse esitamise tähtpäevast varasem infoga.

4.4. Teenuse osutamise kava pidi olema koostatud vastavalt alusdokumentide lisas 1 toodud tehnilise kirjeldusele, aga Vaidlustaja hinnangul on selline nõue liiga üldine ning ei ole üheselt arusaadav, millised teenuse osutamise aspektid peavad olema kirjeldatud ning kui mahukas peab teenuse osutamise kava olema.

Oleks piisanud kui Hankija oleks küsinud jah/ei küsimusega, et kas pakkujal on kavas osutada teenust vastavalt tehnilisele kirjeldusele ning kui pakkuja oleks vastanud, et jah, siis oleks saanud seda käsitleda kui teenuse osutamise kava täpsustust, millest tulenevalt oleks olnud selge, et pakkuja poolt esitatud teenuse osutamise kava on vastavuses Hankija poolt kehtestatud nõuetega.

4.5. Vaidlustaja esitas täiendavad seisukohad ja vaidleb vastu nii Hankijale kui ka Kolmandale isikule.

4.5.1. Vaidlustaja on vaidlustuses väga konkreetselt kinnitanud, et ta esitas teenuse osutamise kava.

Hankija ei ole riigihanke alusdokumentides esitanud nõuet, et teenuse osutamise kava faili nimetus peab olema teenuse osutamise kava.

4.5.2. Hankija on nõudnud vabas vormis dokumenti, mille Vaidlustaja ka esitas.

Hangitava teenuse nõuetekohases täitmises on võimalik veenduda ainult siis, kui leping on sõlmitud ja realselt on asutud lepingust tulenevaid kohustusi täitma. Sisuliselt soovib Hankija enne lepingu sõlmimist veenduda teenuse nõuetekohases täitmises, mis ei ole mitte kuidagi võimalik ja sellist kohustust ei ole enne lepingu sõlmimist mitte ühelgi pakkujal võimalik täita.

Vaidlustajal ei tekkinud küsimusi riigihanke vastavustingimuste kohta ja ta ei esitanud Hankijale küsimusi ning ei vaidlustanud riigihanke alusdokumente, sest Vaidlustaja jaoks oli kõik selge – tuleb esitada vabas vormis teenuse osutamise kava, mille Vaidlustaja ka esitas.

5. Hankija, **Kadrrioru Park**, vaidleb vaidlustusele vastu.

5.1. Hankija lükkas Vaidlustaja pakkumuse tagasi põhjusel, et see ei vastanud hanke alusdokumentides esitatud nõuetele – puudus vastavustingimustes nõutud teenuse osutamise kava.

Vaidlus on selle üle,

- 1) kas vastavustingimustes nõutud teenuse osutamise kava on formaalne või omab sisulist tähtsust;
- 2) kas nõutud teenuse kirjelduse puudumise puhul on tegemist ebaselgusega, mis vajab vaid väikest täpsustust või on tegemist sisulise puudusega;
- 3) kas Hankija oleks Vaidlustajalt pidanud küsima (või tohtinud küsida) pakkumuses esitatud andmete kohta selgitusi.

5.2. Hankija on vastavustingimused esitanud järgmiselt:

Vastavustingimuse nimetus:

„Teenuse osutamise kava“

Täiendav selgitus:

teenuse osutamise kava peab olema koostatud vastavalt alusdokumentide lisas I toodud tehnilise kirjelduse nõuetele

Ettevõtjalt oodatav vastus:

pakkuja kirjeldab teenuse osutamist vastavalt tehnilisele kirjeldusele vabas vormis (vabas vormis dokument).

Hankija peab seatud tingimust väga oluliseks ning sisuliselt tähtsaks, sest see käsitleb ainsana teenuse osutamise sisu. Vajalik on saada aru, kuidas pakkuja kavatses tehnilise kirjelduse nõudeid rakendada ja hankelepingut täita. Teenus on mitmeaastane ja kompleksne (palju erinevaid haljasalasid linna eri paikades, hõlmab nii kastmist kui ka väetamist). Teenuse mittekohase osutamise tagajärjel oleks taimede hukk tohutu negatiivse mõjuga. Hankija peab saama kontrollida, kas pakkuja on tehnilisest kirjeldusest, seal nõutud tegevustest, aegadest ja kogustest aru saanud ning hankelepingu täitmise detailid enda jaoks läbi mõelnud. Hankijal on vaja võrrelda pakkuja teenuse kirjeldust tehnilises kirjelduses nõutuga, veendumaks hangitava teenuse nõuetekohases täitmisest.

Vastavustingimust ei ole võimalik ei sisuliselt ega keeleliselt tõlgendada ainult kinnituse küsimisena. Sõnaselgelt on nõutud, et pakkuja kirjeldaks teenuse osutamist.

5.3. Vaidlustaja ei ole esitanud ei teenuse osutamise kava ega teenuse osutamise kirjeldust. Tegemist ei ole pisipuuduse või kergesti kõrvaldatava ebatäpsusega, sest tegevuse osutamise kava kirjeldus puudub täielikult. Esitatud on dokument, nimega „pakkuja kinnitab“, kus pakkuja kinnitab, et kehtestab *lepingu täitmise ajaks* tegevuskorra, mille alusel ta jälgib ja talletab pakkumuses esitatud näitajate täitmist (seire). Pakkumuses ei ole täidetavaid näitajaid esitatud. Kinnitus, et pakkuja kehtestab tulevikus seire tarbeks tegevuskorra, ei ole piisav, andmaks Hankijale võimalust kontrollida pakkumuse sisulist vastavust tehnilisele kirjeldusele.

Isegi kui Hankija peaks niisugust formaalset kinnitust piisavaks (aga ta ei pea), ei saa ta pakkumuste vastavuse kontrollimise staadiumis hakata muutma enda seatud nõuet, andma nõudele uusi tõlgendusi või asuda seisukohale, et tegelikult piisab talle ükskõik millisest dokumendist ning vastavustingimuses nimetatud ei ole tegelikult oluline. Hankija on kohustatud pidama kinni enda määratud tingimustest.

5.4. Hankija on kaalunud, kas tal on võimalik Vaidlustajale täpsustavate küsimuste esitamise kaudu hinnata pakkumuse vastavust. Kuivõrd Vaidlustaja ei olnud tehnilisele kirjeldusele vastavat kava üldse esitanud, oleks Hankija saanud formuleerida täpsustavat küsimust vaid järgmiselt: palun kirjeldage, kuidas plaanite teenust vastavalt tehnilisele kirjeldusele osutada. Tegemist ei oleks pisivea parandamiseks võimaluse andmisega, vaid Vaidlustajale võimaluse andmisega täita vastavustingimus tagantjärele, teisisõnu pakkumuse olulises osas täiendamisega. Pakkuja esitatud dokumendi sisus ei sisaldunud teavet, mida oleks küsimusega saanud täpsustada.

5.5. Teenuse osutamise läbimõtlemine ja kirja panemine nõuab pakkujalt aega ja panustamist. Kui ühele pakkujale võimaldada ühte vastavusnõude dokumenti olulises osas (100%) täiendada, annaks see talle potentsiaalse konkurentsieelise, sest saaks teiste pakkujatega võrreldes täiendada tähtsaja pakkumuse esitamiseks. Pakkumus peab riigihanke alusdokumentides sätestatud tingimustele vastama pakkumuste esitamise tähtpäeva seisuga.

5.6. Puudus on sisuline, kui Hankija on nõudnud andmete või dokumentide esitamist pakkumuse koosseisus, kuid need pakkumuse koosseisus ei sisaldu. Teenuse osutamise kava oli sätestatud vastavustingimustes, selle sisu on Hankijale oluline ning seda ei ole vaidlustatud enne pakkumuste esitamise tähtaega. Vaidlustaja esitatud kinnitust ei oleks selgituste abil saanud täpsustada ilma, et see oleks kaasa toonud kogu nõutud dokumendi täies mahus uuesti esitamist. Seega, kui Hankija on tuvastanud, et pakkumuses esinevad sisulised kõrvalekalded,

mida selgituste abil ei ole võimalik õiguspäraselt lahendada, puudub tal kaalutlusõigus otsustamaks, kas lükata pakkumus tagasi või mitte. Vastavalt RHS § 114 lg-le 2 tuleb sellisel juhul pakkumus tagasi lükata.

6. Kolmas isik, TRent OÜ, vaidleb vaidlustusele vastu.

6.1. Riigihanke alusdokumendid ühes nende koosseisus olevate vastavustingimustega ei ole vaidlustatud, need on tervikuna jõus ja kehtivad ning nendest tuli riigihankes osalevatel pakkujatel lähtuda. Samuti on RHS § 114 lg-st 1 tulenevalt hankija pakkumuste vastavuse kontrollimisel seotud riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustega ja peab nendest juhinduma.

Vaidlustaja etteheide, et nimetatud tingimus oli kuidagi liiga üldine või ei olnud üheselt arusaadav vms., on käesoleval ajahetkel ainetu. Kolmas isik sellise kriitikaga ka ei nõustu. Aga juhul kui kõnesolev tingimus tõepoolest ka oli Vaidlustajale arusaamatu, siis pidanuks Vaidlustaja enne pakkumuse esitamist paluma Hankijal teabevahetuse kaudu seda sätet selgitada. Kolmandale isikule teadaolevalt Vaidlustaja seda võimalust ei kasutanud.

6.2. Vaidlustaja on jätnud teenuse osutamise kava esitamata. Vaidlustaja küll proovib vaidlustuses selgitada vastupidist, kuid asjaolusid objektiivselt hinnates ei ole Vaidlustaja vastavad käsitlused kuigivõrd tõsiseltvõetavad ega muuda olematuks tõsiasja, et Vaidlustaja pakkumus ei sisaldanud teenuse esitamise kava.

Vaidlustaja üritab ületada oma pakkumuses esinevat puudust dokumendi „9_1_Pakkuja kinnitab.pdf“ abil, kuid see mõttekäik ei ole veenev. Alustades juba formaalsest vastuolust kõnesoleva faili pealkirjas, mis ei viita vähimalgi määral teenuse osutamise kavale. Kuid ka selle vaatluseluse dokumendi sisu ei võimalda seda kuidagi pidada nõutud teenuse osutamise kavaks. On ilmselge, et vastav dokument sisaldab üksnes Vaidlustaja väga üldsõnalisi kinnitusi, kuid selles puuduvad täielikult igasugused kirjeldused sellest kuidas kavatseb Vaidlustaja osutada Hankijale riigihankega hangitavat teenust. Aga isegi kõnesolevatel kinnitustel puudub vähingi seos tehnilises kirjelduses nõutuga. Seega ei saa Vaidlustaja kinnitus kuidagi täita teenuse osutamise kava esitamise nõuet, kuna tegemist lihtsalt ei ole teenuse osutamise kavaga. Seega ei ole ka Hankijale kuidagi etteheidetav, et Hankija ka Vaidlustaja kinnitust teenuse osutamise kavaks ei pidanud ning seetõttu Vaidlustaja pakkumusest teenuse osutamise kava ei leidnud.

6.3. Vaidlustaja arusaam selle kohta, et Hankija oleks pidanud seoses Vaidlustaja pakkumuses puuduva teenuse osutamise kavaga pöörduma Vaidlustaja poole selgituse küsimisega, ei ole asjakohane. Vastupidiselt Vaidlustaja seisukohaga oleks selline Hankija poolne toimimine olnud lubamatu ja kvalifitseeritav õigusvastasena, kuna Vaidlustaja pakkumuses olevat puudust ei ole võimalik selgitustega kõrvaldada. Seega on Kolmanda isiku hinnangul Hankija kas selles aspektis talitanud põhjendatult, kui ei ole Vaidlustajalt selgitusi küsinud.

Selgituste küsimine ei ole mitte Hankija kohustus, vaid õigus. Vaidlustaja poolt osundatud RHS § 46 lg 4 ei võimalda ka enam, kui maksimaalselt selgitada pakkumuses juba esitatud andmeid. RHS § 46 lg 4 kohaldamise eelduseks on, et pakkumus peab vähemalt sisaldab andmeid, mida on üleüldse võimalik selgitada. Antud juhul aga ei ole ligilähedaseltki tegemist sellise olukorraga, kuna Vaidlustaja ei ole teenuse osutamise kava üldse esitanud.

Vaidlustusasjade ja kohtumenetlustega on ulatuslikku kinnitamist leidnud riigihankealane praktika, et pärast pakkumuste esitamise tähtaega ei ole mistahes pakkumuste muutmine lubatav. Selgitustega on keelatud muuta mittevastavat pakkumust tagantjäreli vastavaks.

Kolmas isik leiab, et vaidlustuses Vaidlustaja enda poolt esitatud teabe pinnalt on väljaspool kahtlust asjaolu, et Vaidlustaja on jätnud esitamata vastavustingimustes nõutud teenuse osutamise kava ning sellest johtuvalt ei vasta Vaidlustaja pakkumus riigihanke alusdokumentides sätestatud tingimustele.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

7. Hankija otsus Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamise kohta

Vaidlustaja pakkumuse tagasi lükkamist on Hankija põhjendanud „Vastavusotsuses“ (Hankija 26.03.2024 käskkirjas nr 2-3/16 viidatud protokoll) järgmiselt:

„Riigihanke alusdokumendi p 4.3.2 (vastavustingimuste p 9) kohaselt peab teenuse osutamise kava olema koostatud vastavalt alusdokumentide lisas 1 toodud tehnilise kirjelduse nõuetele. Ettevõtjalt oodatavad vastusena on nõutud, et pakkuja kirjeldaks teenuse osutamist vastavalt tehnilisele kirjeldusele vabas vormis.

Nõue, et pakkuja kirjeldaks teenuse osutamist, on vajalik selleks, et hankija saaks hinnata, kas pakkuja on tehnilisest kirjeldusest, seal nõutud tegevustest, aegadest ja kogustest aru saanud ning hankelepingu täitmise detailid enda jaoks läbi mõelnud. Hankijal on vaja võrrelda pakkuja teenuse kirjeldust tehnilises kirjelduses nõutuga, veendumaks hangitava teenuse nõuetekohases täitmisel.

Pakkuja ei ole esitanud teenuse osutamise kava ega teenuse osutamise kirjeldust. Esitatud on dokument, nimega „Pakkuja kinnitab“, kus pakkuja kinnitab, et kehtestab lepingu täitmise ajaks tegevuskorra, mille alusel ta jälgib ja talletab pakkumuses esitatud näitajate täitmist (seire). Pakkumuses ei ole täidetavaid näitajaid esitatud.

Kinnitus, et pakkuja kehtestab tulevikus seire tarbeks tegevuskorra, ei ole piisav, nimetamaks dokumenti teenuse osutamise kavaks ning andmaks hankijale võimalust hinnata pakkumuse sisulist vastavust tehnilisele kirjeldusele.

Pakkumus peab riigihanke alusdokumentides sätestatud tingimustele vastama pakkumuste esitamise tähtpäeva seisuga. Tegemiste ei ole formaalse puudusega. Hankijal on kohustus pakkumus sisuliste puuduste korral tagasi lükata. Puudus on sisuline nt juhul, kui hankija on nõudnud mingisuguste andmete või dokumentide esitamist pakkumuse koosseisus ja need ei sisaldu pakkumuse koosseisus või eksitud on numbriliste näitajate vastu või pakkumus ei vasta vastavustingimustes esitatud sisulistele nõuetele. Hankija ei saa küsida selgitusi esitatud kinnituse kohta.

Võrdse kohtlemise põhimõttega ja läbipaistvuse kohustusega on vastuolus see, kui riigihankes toimuvad mis tahes läbirääkimised hankija ja mõne pakkuja vahel; see tähendab seda, et põhimõtteliselt ei tohi pakkumust pärast selle esitamist muuta ei hankija ega pakkuja algatusel.

Seega ei või hankija nõuda selgitusi pakkujalt, kelle pakkumust ta peab ebatäpseks või hankedokumentides esitatud tehnilisele kirjeldusele mittevastavaks.“

Põhjendustest nähtub, et Hankija on tuvastanud ühe puuduse Vaidlustaja pakkumuses – esitamata on „Vastavustingimused“ nõutud teenuse osutamise kava. Hankija on pidanud seda

sisuliseks puuduseks Vaidlustaja pakkumuses, mida ei ole selgituste küsimise kaudu võimalik parandada.

Vaidlustaja leiab, et tema pakkumuses, dokumendis „Pakkuja kinnitab”, on nõutud teenuse osutamise kava esitatud, Hankija oleks pidanud küsima Vaidlustajalt selle kohta selgitusi ja võimaldada selle täpsustamist.

Vaidlustuskomisjon Vaidlustajaga ei nõustu.

7.1. „Riigihanke alusdokument“ p-i 4.3.2. kohaselt *pakkumuses peab sisalduma teenuse osutamise kava, mis peab olema koostatud vastavalt alusdokumentide lisa 1 toodud tehnilisele kirjeldusele.*

„Vastavustingimused“ osa „TEENUSE OSUTAMISE KAVA“ kohaselt *teenuse osutamise kava peab olema koostatud vastavalt alusdokumentide lisa 1 toodud tehnilise kirjelduse nõuetele.*

Küsimused ettevõtjale: 1. Pakkuja kirjeldab teenuse osutamist vastavalt tehnilisele kirjeldusele vabas vormis. (Vabas vormis dokument)

Seaduses ettenähtud tähtaja jooksul ei ole Vaidlustaja ega ükski teine isik teenuse osutamise kava esitamise nõuet vaidlustanud, mistõttu nii Hankija kui pakkujad pidid sellest nõudest lähtuma. Vaidlustuses esitatud argumentatsioon sellest, et polnud teada, mis teenuse osutamise kavas peab olema esitatud, ei ole käesolevas vaidluses enam asjakohane. Pikaajalise kohtupraktika kohaselt (vt nt Riigikohus 3-3-1-50-15, p 14.2; Tallinna Ringkonnakohus 3-19-119, p 10) on tähtaegselt vaidlustamata riigihanke alusdokument kehtiv ning sellest tuleb pärast pakkumuste esitamist lähtuda (isegi siis, kui hiljem tuvastatakse selle õigusvastasus).

Vaidlust ei saa olla selles, et pakkumus peab vastama kõigile riigihanke alusdokumentides esitatud tingimustele igal ajahetkel alates pakkumuse esitamisest (Tallinna Halduskohus 3-19-1491, p 36). Hankemenetluse praeguses etapis ei ole vaidlus riigihanke alusdokumentide tingimuste üle enam võimalik ja pakkumus peab vastama kehtivatele riigihanke alusdokumentide tingimustele, st pakkumuses pidi olema esitatud vabas vormis teenuse osutamise kava, mis on koostatud vastavalt „Riigihanke alusdokument“ lisa 1 „Tehniline kirjeldus lisaga“ (edaspidi TK) nõuetele.

7.2. TK näeb mh ette üldised nõuded kastmisele ja väetamisele, nõuded objektijuhile, dokumenteerimise ja kontrolli alused, mahud ja asukohad.

Vaidlustuskomisjoni hinnangul võis pakkuja esitatavas teenuse osutamise kavas:

- 1) kirjeldada teenuse osutamise ettevalmistamist (kuidas fikseeritakse tegelik olukord, mida planeeritakse teha enne teenuse osutamist alustamist);
- 2) anda teada:
 - millist konkreetset tehnikat planeeritakse kasutatakse;
 - milliseid asjaolusid kastmisel (näiteks veesurve) ja väetamisel arvestatakse;
 - objektijuhi täpsemad ülesanded;
 - teenust osutatavatele töötajatele esitatavad nõuded;
 - kuidas on planeeritud tagada liiklusohutus;
 - kuidas välditakse teenuse osutamise käigus haljasalade kahjustamist.

Hankija ei olnud mingeid nõudeid esitatavale teenuse osutamise kavale kehtestanud, mistõttu pakkumuse tagasi lükkamine põhjendusel, et esitatud teenuse osutamise kavas mingid asjaolud puuduvad, polnud võimalik. Aga pakkumuse tagasi lükkamise aluseks on see, kui esitatud teenuse osutamise kava oleks olnud selges vastuolus TK-ga.

Hankijal oli õigus nõuda seda, et pakkujad enne pakkumuse esitamist teenuse osutamise läbi mõtleval ja sellest pakkumuses teada annavad. Hankija eesmärgiks oli *saada aru, kuidas pakkuja kavatseb tehnilise kirjelduse nõudeid rakendada ja hankelepingu täita*.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et teenuse osutamise kava pidi olema pakkumuses esitatud, ja sealt pidi nähtuma see, kuidas pakkuja planeerib vastavalt TK-le teenuse osutamist.

Selles valdkonnas tegutsevatele ettevõtjatele pidi olema selge, et Hankija soovib pakkumuses näha seda, kuidas pakkuja näeb ette teenuse osutamist sõlmitava hankelepingu alusel.

7.3. Ei saa lugeda piisavaks „Vastavustingimustes“ antud kinnitust, *et pakkumuse esitamisega kinnitab pakkuja kõigi riigihanke alusdokumentides esitatud tingimuste ülevõtmist* - see kinnitus ei asenda nõutud teenuse osutamise kava.

Vaidlustaja leiab, et on nõutud teenuse osutamise kava esitanud dokumendis „Pakkuja kinnitab“, kus on toodud järgmine tekst: *„Pakkuja kinnitab, et kehtestab lepingu täitmise ajaks tegevuskorra, mille alusel ta jälgib ja talletab pakkumuses esitatud näitajate täitmist (seire). Pakkuja kinnitab, et tagab ülalnimetatud näitajatega seotud vähese keskkonnamõju“*

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et tegemist pole nõutud teenuse osutamise kavaga. Vaidlustaja on üksnes andnud teada, et (tulevikus) hankelepingu täitmise ajaks kinnitab tegevuskorra ja tagab vähese keskkonnamõju. Jääb arusaamatuks see, millistele pakkumuses esitatud näitajatele on Vaidlustaja viidanud.

Vaidlustuskomisjon leiab, et sisuliselt tähendaks puuduse parandamise võimaldamine seda, et Vaidlustaja saaks pärast pakkumuse esitamist võimaluse esitada nõutud teenuse osutamise kava.

7.4. Vaidlustuskomisjon nõustub Hankijaga (ja ka Kolmanda isikuga), et puudus Vaidlustaja pakkumuses pole parandatav.

7.4.1. RHS § 114 sätestab regulatsiooni pakkumuse vastavuse kontrollimiseks. Eesmärgiks on pakkumuste vastavuse kontrolli kaudu tagada riigihanke üldpõhimõtete (eelkõige pakkuja võrdne kohtlemine ja riigihanke läbipaistvus, kontrollitavus) realiseerimine.

Võrdse kohtlemise põhimõtte tähendab seda, et pakkujatel on võrdsed võimalused nii pakkumuste ettevalmistamise kui ka hankija poolt pakkumuste vastavuse kontrolli ajal, et kõigile pakkujatele tagatakse pakkumuse koostamisel ja pakkumuse kontrollimisel võrdsed võimalused. Kõigi pakkujate esitatud pakkumustele peavad kehtima samad tingimused. Pakkumuse vastavuse kontrollimisel on hankija seotud riigihangete alusdokumentides sätestatuga ning nendele tingimustele/nõuetele mittevastava pakkumuse vastavaks tunnistamine rikub võrdse kohtlemise põhimõtet.

Seega kui Hankija nõudis pakkumuse koosseisus teenuse osutamise kava esitamist, on ta tingimusega ka ise rangelt seotud.

7.4.2. Hankijal on võimalik paluda pakkujal pakkumust täpsustada, kuid see õigus ei laiene nendele juhtudele, kui pakkumuses esinevad sisulised puudused (pakkumus ei vasta riigihanke alusdokumentidele).

Samuti ei laiene see olukordadele, kui pakkujalt selgituste küsimine oleks vastuolus pakkujate võrdse kohtlemise, riigihanke läbipaistvuse või kontrollitavuse põhimõtetega.

Euroopa Kohus on leidnud, et selgituste nõudmisega ei saa kõrvaldada sellist puudust, mis seisneb hankedokumentides nõutud dokumendi või andmete edastamata jätmises. Hankija peab rangelt kinni pidama enda poolt kindlaks määratud tingimustest. Hankija selgitusnõue ei tohi kaasa tuua asjaomase pakkuja poolt tegelikult uue pakkumuse esitamist (Euroopa Kohus C-523/16 ja C-536/16, *MA.T.I. SUD*, p 51–52).

Riigikohus on leidnud, et üksnes erandjuhul on pakkujal võimalik korrigeerida pakkumusega seonduvaid andmeid, eriti siis, kui ilmselgelt on vaja vaid täpsustust või parandada ilmsed tehnilised vead nii, et selle muudatusega ei kaasneks tegelikult uue pakkumuse esitamist (Riigikohus 3-3-1-44-13, p 21.4.).

Kuna hankija tohib võimaldada pakkumuses esitatud andmeid üksnes täpsustada või parandada, siis ei saa pakkuja esitada tagantjärele uusi andmeid, vaid üksnes selliseid dokumente või andmeid, mille puhul on võimalik objektiivselt kontrollida, et need on varasemad kui pakkumuste esitamise tähtaeg (Riigikohus 3-19-1501, p 17; Euroopa Kohus C-131/16, *Archus ja Gama*, p 36; C-336/12, *Manova*, p-d 36–37 ja 39; Tallinna Ringkonnakohus 3-23-1783).

Vaidlustaja pole vaidlustusmenetluses väitnud, et teenuse osutamise kava oli olemas juba pakkumuse esitamisel, aga jäi mingil põhjusel esitamata.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et selgituste küsimise kaudu ei saa kõrvaldada pakkumuse olulisi puudusi, selliseid puudusi, mis välistavad pakkumuse vastavaks või edukaks tunnistamise. Sellisel juhul on hankija kohustatud pakkumuse tagasi lükkama.

7.4.3. Sisuliselt väidab Vaidlustaja seda, et Hankija oleks pidanud tal võimaldama pärast pakkumuste esitamise tähtaega esitada dokument, mis pidi olema juba pakkumuses.

RHS § 114 lg 2 ja § 46 lg 4 on aluseks kõrvaldada pakkumuses üksnes mittesisulised puudused.

Vaidlustaja pakkumuses on esitamata dokument, millest pidi Hankija saada teavet sellest, kuidas Vaidlustaja kavatseb sõlmitavat hankelepingut täita ja kas see on kooskõlas TK-ga. Ilma teenuse osutamise kavata polnud Hankijal seda võimalik tuvastada. Seda ei olnud võimalik tuvastada dokumendi „Pakkuja kinnitab” alusel. Seega on tegemist sisulise puudusega Vaidlustaja pakkumuses.

Andes Vaidlustajale võimaluse esitada pärast pakkumuste esitamist teenuste osutamise kava, oleks tegemist ka pakkujate ebavõrdse kohtlemisega, sest Vaidlustaja saaks teistest

pakkujatest rohkem aega pakkumuse ette valmistamiseks.

7.5. Eeltoodust tulenevalt on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija otsus Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamise kohta on kooskõlas RHS § 114 lg-ga 2 ning alus selle kehtetuks tunnistamiseks puudub.

8. Hankija otsus Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise kohta

Vaidlustaja ei ole toonud välja iseseisvaid õiguslikke või faktilisi asjaolusid, millest tulenevalt võiks seada kahtluse alla Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsuse õiguspärasuse, vaid lähtub selle otsuse vaidlustamisel eeldusest, et õiguspärane ei ole Hankija otsus Vaidlustaja pakkumuse tagasi lükkamiseks.

Kuna vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija otsus Vaidlustaja pakkumuse tagasilükkamiseks on õiguspärane, on õiguspärane ka Hankija otsus, millega tunnistati Kolmanda isiku pakkumus edukaks.

9. Vaidlustusmenetluse kulud

Kuna vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuuluvad käesoleval juhul menetluskulude jaotamisel kohaldamisele RHS § 198 lg-d 3 ja 8.

9.1. RHS § 198 lg 3 alusel jäävad Vaidlustaja kulud (tasutud riigilõiv 640 eurot) tema enda kanda.

9.2. Hankija pole kulude välja mõistmist taotlenud.

9.3. Kolmas isik osales vaidlustusmenetluses Hankija poolel, mistõttu on tal õigus kulude hüvitamisele Hankijaga samade reeglite alusel. RHS ei näe ette võimalust jätta Kolmanda isiku kulud täielikult tema kanda.

Kolmas isik on esitanud tähtaegselt taotluse lepingulise esindaja kulude väljamõistmiseks - 800 eurot käibemaksuta, 5 tunni õigusabi osutamise eest, tunnitasuga 160 käibemaksuta.;

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Kolmanda isiku esindaja kulud 800 eurot käibemaksuta on vajalikud ja põhjendatud ning tulevad Vaidlustajalt välja mõista.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ulvi Reimets